

УРОКИ 1-2 .(30.10.2023) Основи архітектури, 41 гр.

ТЕМА : ВПЛИВ АРХІТЕКТУРИ НА ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК ЛЮДИНИ

Важливим елементом людської культури є архітектура - мистецтво, яке не тільки формує естетичне і просторове оточення життя і діяльності людей, але й у властивих їй творчих образах передає суспільні процеси, ідеї, відображає їх культурний, соціальний і духовний вплив.

Архітектурний задум, його доцільність розкриваються в організації просторів інтер'єру, у групуванні архітектурних мас, у пропорційних відношеннях частин і цілого, у ритмічній будові. Співвідношення інтер'єру і об'єму споруди характеризує своєрідність художньої мови архітектури.

Як ні один з видів мистецтва, архітектура постійно впливає своїми художніми і монументальними формами на свідомість людей. Вона відкриває своєрідність навколишньої природи. Міста, як і люди, мають неповторне обличчя, характер, життя, історію. Вони розповідають про сучасне життя, про історію минулих поколінь. Кожна історична епоха висуває на перший план свої політичні, економічні і соціальні ідеї, що мають для суспільства в даний історичний момент особливу актуальність. Архітектура, в першу чергу, покликана висловлювати ці ідеї, впливати на свідомість людей. Зрозуміти значення архітектури неможливо без знання ідей суспільно-політичної думки, загальнодержавної концепції того чи іншого історичного періоду.

На естетичну свідомість при постійних якісних змінах впливають об'єктивні умови суспільного життя, особливо характер і зміст конкретної естетичної культури і морально-психологічної атмосфери, поза якою важко представити архітектуру, яка є одним із факторів формування естетичної свідомості. На розвиток архітектури впливають естетичні погляди, зображення, поняття, художня творчість у всіх своїх виглядах, матеріалізація естетичної свідомості через естетику побуту тощо. Естетична свідомість відзначається лише відносною самостійністю.

Не можна не враховувати і того моменту, що не тільки економічні і політичні ідеї впливають на культуру і архітектуру, але є й зворотний процес. Тому всі явища історії необхідно розглядати у взаємозв'язку, аналізувати економічні і політичні причини, які спонукають до життя різноманітні культурні процеси, які у свою чергу породжують нові художні стилі й напрями в архітектурі.

У даний час архітектура і будівельне виробництво продовжують розвиватися і удосконалюватися. Нові матеріали, конструкції і методи будівельних робіт проводять до виникнення нових форм і архітектурних ідей. Якісні зміни будівельної техніки, створення нових конструкцій і матеріалів суттєво вплинули на сучасну архітектуру. При розгортанні масового будівництва на перший план висуваються такі явища, як престижна витрата, соціальний символ, мода і пихатість, які відіграють значну, а іноді і визначальну роль у формуванні і трансформації естетичної цінності у сфері масової свідомості і поведінки.

Ні психологічні, ні об'єктивно-соціологічні дослідження естетичного до тепер не мали вирішального успіху, хоча додали багато до розуміння естетичного сприйняття і залежності естетичної свідомості від конкретних соціально-історичних обставин. Ці дослідження виразно показали, що естетична цінність не може бути віднесена тільки до індивіду або тільки до деякої культури. Уявлення про формування естетичної цінності у масовій свідомості повинно об'єднувати в собі обидва ці аспекти її існування.

Найбільш ефективним методом дослідження архітектурних систем визнано процес моделювання, який полягає в розробці особливих абстрактних систем - моделей, котрі відображають структуру і функцію досліджуваного об'єкту. Класифікацію моделей можна здійснювати за різними критеріями: характером об'єктів моделювання, засобами моделювання, сферою застосування моделей, рівнями, глибиною розгляду об'єктів моделювання.

Сучасним будинкам стали притаманні такі риси, як незавершеність, фрагментарність, а форми їх тяжіють до реконструкції та колажів. Студентам, фактично, стало неможливим встановити, в якій стилістиці творять зодчі.

Процес формування естетичної цінності не може бути виведений з практики виробництва та існуючих потреб. Естетична архітектурна діяльність виділилася в особливу сферу суспільного виробництва, а естетичні потреби стали рівноправними з іншими духовними і матеріальними потребами.

Сутність роботи архітектора полягає в тому, щоб, здійснюючи естетичний пошук, знайти і впровадити у життя новий спосіб естетичного устрою предметно-просторового простору. Естетична єдність змісту і форми передбачає їх певну позитивну однотипність, прогресивний і архітектурно розвинутий зміст і повноцінну форму. Але сліпе дотримання риночної стихії без проникнення в сутність соціокультурних процесів, що стоять за цими явищами, без виявлення дійсного соціального замовлення протирічило б основній свідомій меті професійної діяльності. Безладній зміні модних

переваг необхідно протиставити важливі фрагменти цілісно-сформованого предметно-просторового середовища.

Естетична цінність творів архітектури у масовій свідомості далеко не однозначна. Стверджуючи, що річ красива, люди рідко можуть обґрунтувати це твердження. У багатьох випадках виявляється, що річ визнана красивою, тому що вона модна, престижна, символізує дещо або дозволяє виділитись серед інших. Це ж стосується і архітектури. Тому на перший план перед студентами висувається проблема розмежування власне естетичних ситуацій від неестетичних, що впливають на ціннісне усвідомлення архітектури.

Отже, відносна невідповідність змісту і форми, їх протиріччя є постійною ознакою руху архітектури до нових естетичних відкриттів. Це протиріччя яскраво виявляється в періоди формування нового напрямку, коли пошук нового змісту ще буває не забезпечений новою формою або коли інтуїтивне прозріння нових форм виявляється передчасним і тому архітектурно нездійсненим через відсутність соціально-естетичних передумов для змісту.

Прагнення досягти єдності предметно-просторового середовища, яке протистояло б розширеному хаосу форм, приводить до того, що в масовій свідомості одним з критеріїв естетичної цінності стає віднесення її до певної стильової системи. Уява про стиль втілюється в образи, які впізнають і які можуть символічно означати важливі аспекти споживання. Тим самим культурна і соціальна важливість стильової архітектури пов'язується з особливостями зародження і відтворення естетичної цінності. Якщо стильова система виступає як жорстко зафіксована система норм, що задає формальні умови художній творчості, то естетична цінність являє собою соціальну форму реалізації такого роду норм і сприйняття творів художньої творчості. Активність поширення інформації в сучасній культурі приводить до того, що, ледве окреслившись як стиль, нова система архітектурних засобів формоутворення за короткий час отримує широке розповсюдження.

Реалізація архітектурного об'єкта може мати несподіваний, навіть абсурдний характер через деяку залежність творців архітектури від замовників, інженерно-технічного рівня, попиту та можливостей, специфічних уподобань та іншого задуму.

Знаходячись у комфортному середовищі, ми гостріше сприймаємо естетичні позитивні якості архітектури. На відміну від архітектора, майже ніхто не думає про архітектуру, але всі її відчують.

Проте у масовій свідомості основний акцент ставиться не на нормативних системах, а на соціокультурних значеннях, якими навантажуються архітектурні витвори у практиці їх споживчого і професійного освоєння. Це створює умови

для оцінки творів архітектури, перш за все з точки зору символічних і престижних значень.

Задача архітектора полягає у виявленні формоутворюючих закономірностей і принципів, які не викликають у людини негативних відчуттів, а навпаки, дозволяють створювати емоційно позитивний клімат, розвивати естетичне сприйняття.

Важливою особливістю архітектури є те, що вона торкається будь-якого боку або сфери людської життєдіяльності, впливає на розвиток морально-естетичного розвитку.